

psalmen

Programmaboekje

Oktober/november 2015

KAMERKOOR VOCOZA
o.l.v. SANNE NIEUWENHUIJSEN

Programma

Felix Mendelssohn (1809-1847) - Twee van de *Drei Psalmen; opus 78* (1849)

Peter Cornelius (1824-1874) - *Requiem* (1863)

Hugo Wolf (1860-1903) - *Sechs Geistliche Lieder* (1881)

pauze

Joonas Kokkonen (1921-1996) - *Laudate Dominum* (1966)

Edvard Grieg (1843-1907) - *Fire Salmer* (Vier Psalmen) (1906)

Pekka Kostianen (1944) - *Jaakobin isot pojat* (1984)

Staat uw **MOBIELE TELEFOON** uit?

Word vriend van Vocoza

Met uw hulp kan Vocoza bijzondere concerten blijven geven. Stort 30 euro of meer op rekening NL05 INGB 0005 0572 19 t.n.v. Vocoza in Amsterdam, en wees verzekerd van een goede plek, naast de korting die u op de toegangskaarten krijgt.

Introductie, teksten & vertalingen

Intro

De negentiende eeuw staat in de muziek bekend als de eeuw van de Romantiek. De muziek van deze periode staat in het teken van de emotie, van jubel en zuchten.

De Franse Revolutie (1789) had ook in de muziek diepe sporen getrokken. De oude stijlen van barok en classicisme oefenden nog enigszins hun invloed uit op de componisten en hun muziek, maar de nieuwe stijlen en idealen die in de negentiende en twintigste eeuw volgen, zijn in de kiem al aanwezig in de romantische muziek.

Individualiteit en expressiviteit, idealen die voortkwamen uit de Franse Revolutie, staan voorop. Er bestaat een innige band tussen klassieke muziek en literatuur. Veel fantasierijke muziekstukken worden geïnspireerd op gedichten, verhalen of boeken. De Sehnsucht, een diep en veelal onbestemd gevoel van verlangen, moet in de muziek te horen zijn. Net als Weltschmerz: luisteraars horen hoe groot het verdriet van de componist is om de wereld, of al is het maar zijn moederland, te moeten missen.

De strenge regels van de klassieke tijd van de 18e eeuw worden door componisten steeds meer als een keurslijf ervaren. Gedurende de 19e eeuw blijven ze bij geliefde onderwerpen als natuur en mystiek binnen de tonaliteit, maar kronkelen zich almaar meer in complexe harmonische posities. Totdat componisten in het begin van de twintigste eeuw de Romantiek aan flarden scheuren en de atonaliteit ingeluid wordt. De Eerste Wereldoorlog is het keerpunt: romantische componisten worden een minderheid.

Psalm 43: Richt me, Gott (1844)

Psalm 22: Mein Gott, waarom hast du mich verlaten? (1844)

Felix Mendelssohn (1809–1847)

Mendelssohn wordt beschouwd als een vroeg-romanticus. Hij werd op een scharnierpunt in de muziekgeschiedenis geboren: de overgang van de klassieke naar de romantische periode. Hij componeert veel typisch romantische liederen en brengt samen met Brahms en Schuman de kamermuziek tot grote hoogte. Hij maakte in zijn tienerjaren kennis met de muziek van Bach en kwam in het bezit van een kopie van de Matthäus-Passion die na Bach's dood in 1750 niet meer uitgevoerd was. Op 20-jarige leeftijd (in 1829) organiseert Mendelssohn een uitvoering van de Matthäus-Passion in zijn toenmalige woonplaats Berlijn met een eigen bewerking van de partituur. Dat laatste was deels noodzaak, ook omdat Bach instrumenten gebruikte die inmiddels niet meer bestonden of althans niet meer werden bespeeld (zoals de oboe d'amore en de viola da gamba). Maar het was ook een aanpassing aan de smaak van Mendelssohns tijd.

De psalmen van Mendelssohn die Vocoza vandaag ten gehore brengt, maken deel uit van de *Drei Psalmen, opus 78*. Ze werden gecomponeerd in een van de laatste jaren van zijn leven, dat maar 38 jaar duurde. De geestelijke muziek neemt een belangrijke plaats in zijn werk. Hij gebruikt veel psalmteksten en een bezetting van koor a capella.

De dubbelkorigheid van *Richte mich Gott* (Psalm 43) is niet 'verticaal', zoals bij Bach (twee identieke koren met een sopraan-, alt-, tenor- en baspartij), maar 'horizontaal', met een vrouwenkoor (twee sopraan- en twee altpartijen) en een mannenkoor (twee tenor- en twee baspartijen). Mendelssohn opent *Richte mich, Gott* in een somber d-klein, dat pas bij de woorden 'Sende dein Licht und deine Wahrheit' nieuwe hoop brengt in F-groot. Mannen en vrouwen verenigen hun stemmen aan het einde tot een gezamenlijk gebed.

Mendelssohns *Psalm 22, Mein Gott, warum hast du mich verlassen?*, was zeer populair in de tweede helft van de 19e eeuw. Dat gold overigens voor al zijn kerkmuziek: vooral in Engeland werd die zeer veel uitgevoerd. Het dramatische effect komt onder andere voort uit het contrast van een solo tenor met het hele koor, later afgewisseld met een solokwartet.

Der dreiundvierzigste Psalm "Richte mich, Gott"

Richte mich, Gott, und führe meine Sache wider das unheilige Volk, und errette mich von den falschen und bösen Leuten.

1 Verschaf mij recht, o God, vecht voor mijn zaak. Bescherm mij tegen een liefdeloos volk, vol list en bedrog.

Denn du bist der Gott meiner Stärke, warum verstößest du mich? Warum lässtest du mich so traurig geh'n, wenn mein Feind mich drängt?

2 U bent toch mijn God, mijn toevlucht, waarom wijst u mij af, waarom ga ik gehuld in het zwart, door de vijand geplaagd?

Sende dein Licht und deine Wahrheit, daß sie mich leiten zu deinem heiligen Berge, und zu deiner Wohnung, daß ich hineingehe zum Altar Gottes, zu dem Gott, der meine Freude und Wonne ist, und dir, Gott, auf der Harfe danke, mein Gott. Was betrübtest du dich, meine Seele, und bist so unruhig in mir? Harre auf Gott! denn ich werde ihm noch danken, daß er meines Angesichts Hilfe, und mein Gott ist.

3 Zend uw licht en uw waarheid, laten zij mij geleiden en brengen naar uw heilige berg, naar de plaats waar u woont. 4 Dan zal ik naderen tot het altaar van God, tot God, mijn hoogste vreugde. Dan zal ik u loven bij de lier, God, mijn God. 5 Wat ben je bedroefd, mijn ziel, en onrustig in mij. Vestig je hoop op God, eens zal ik hem weer loven, mijn God die mij ziet en redt.

Psalm 43

Der zweiundzwanzigste Psalm

“Mein Gott, warum hast du mich verlassen?”

Mein Gott, warum hast du mich verlassen?
Ich heule, aber meine Hülfe ist fern.

Mein Gott, des Tages rufe ich, so antwortest du nicht;
und des Nachts schweige ich auch nicht.

Aber du bist heilig,
der du wohnest unter dem Lobe Israels.

Unsre Väter hofften auf dich,
und da sie hofften, halfest du ihnen aus.

Zu dir schriehen sie, und wurden errettet,
sie hofften auf dich, und wurden nicht zu Schanden.

Ich aber bin ein Wurm, und kein Mensch,
ein Spott der Leute, und Verachtung des Volks.

Alle, die mich sehen, spotten meiner,
sperrn das Maul auf, und schütteln den Kopf:

Er klage es dem Herrn, der helfe ihm aus,
und errette ihn, hat er Lust zu ihm.

Ich bin ausgeschüttet wie Wasser,
alle meine Gebeine haben sich getrennt.
Mein Herz ist in meinem Leibe wie
zerschmolzenes Wachs,

meine Kräfte sind vertrocknet wie eine Scherbe,
und meine Zunge klebt am Gaumen,
und du legst mich in des Todes Staub.

Denn Hunde haben mich umgeben,
und der Bösen Rotte hat sich um mich gemacht.

Sie haben meine Hände und Füße durchgraben.
Sie theilen meine Kleider unter sich,
und werfen das Loos um mein Gewand.

Aber du, Herr, sei nicht ferne.
Meine Stärke eile mir zu helfen,

errette meine Seele vom Schwert;
meine Einsame von den Hunden.

Hilf mir aus dem Rachen des Löwen,
und errette mich von den Einhörnern.
Ich will deinen Namen predigen meinen Brüdern,
ich will dich in der Gemeinde rühmen.

Rühmet den Herrn, die ihr ihn fürchtet!
Es ehre ihn aller Same Jacobs,
und vor ihm scheue sich aller Same Israels,

denn er hat nicht verachtet noch verschmäht

2 Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten?
U blijft ver weg en redt mij niet, ook al schreeuw ik het uit.

3 ‘Mijn God!’ roep ik overdag, en u antwoordt niet,
’s nachts, en ik vind geen rust.

4 U bent de Heilige,
die op Israëls lofzangen troont.

5 Op u hebben onze voorouders vertrouwd;
zij hebben vertrouwd en u verlost hen,

6 tot u geroepen en zij ontkwamen,
op u vertrouwd en zij werden niet beschaamd.

7 Maar ik ben een worm en geen mens,
door iedereen versmaad, bij het volk veracht.

8 Allen die mij zien, bespotten mij, sperren hun muil
naar mij open en schudden meewarig het hoofd:

9 Hij vertrouwde op de Heer, dat Hij hem helpen en hem
bevrijde zal, dat Hij hem wil hebben!

15 Als water ben ik uitgegoten,
mijn gebeente valt uiteen,
mijn hart is als was,
het smelt in mijn lijf.

16 Mijn kracht is droog als een potscherf,
mijn tong kleeft aan mijn gehemelte,
u legt mij neer in het stof van de dood.

18 Want honden hebben mij omringd en een rot van
boosdoeners heeft zich rondom mij gevoegd;

zij hebben mijn handen en voeten doorgraven.
19 Ze verdelen mijn kleren onder elkaar
en werpen het lot om mijn mantel.

20 HEER, houd u niet ver van mij,
mijn sterkte, snel mij te hulp.

21 Bevrijd mijn ziel van het zwaard,
mijn leven uit de greep van die honden.

22 Red mij uit de muil van de leeuw,
bescherm mij tegen de horens van de wilde stier.
23 Ik zal uw naam bekendmaken,
u loven in de kring van mijn volk.

24 Loof hem, allen die de HEER vrezen,
breng hem eer, kinderen van Jakob,
wees beducht voor hem, volk van Israël.

25 Hij veracht de zwakke niet,

das Elend des Armen,
und sein Antlitz nicht vor ihm verborgen,
und da er zu ihm schrie, hörte er es.
Dich will ich preisen in der großen Gemeinde,
ich will meine Gelübde bezahlen vor denen,
die ihn fürchten.

Die Elenden sollen essen, daß sie satt werden,
und die nach dem Herrn fragen, werden ihn preisen;
euer Herz soll ewiglich leben.

Es werde gedacht aller Welt Ende,
daß sie sich zum Herrn bekehren,
und vor ihm anbeten alle Geschlechter der Heiden.
Denn der Herr hat ein Reich,
und er herrscht unter der Heiden.

Psalm 22: 1 – 8, 14 –16, 18 – 28

Requiem: Seele, vergiss sie nicht CV 40,496/30

Peter Cornelius (1824 - 1874)

Tekst: een gedicht van Friedrich Hebbel

Peter Cornelius voelde zich thuis in de muziekstroming van de romantiek die grote zeggingskracht heeft en ont-
daan is van strakke klassieke vormen. Ook hij beeldt niet-muzikale onderwerpen uit en geeft aan zijn muziek
grote dramatische expressie van de teksten mee. Hij is een bewonderaar en vriend van Wagner en werkte met
hem samen. Zij zetten zich af tegen de door hen als conservatief bestempelde Brahms en dragen bij aan de
ontwikkeling van de romantische stijl verder richting de grenzen van het tonale systeem.

Hij componeert in 1863 het Requiem Seele, vergiis sie nicht op tekst van Friedrich Hebbel, nadat het bericht
van het overlijden van deze dichter hem had bereikt. Hiermee gaf hij uitdrukking aan zijn ontzag voor Hebbel
en diens Nibelungen Trilogie (een oude Duitse sage die ook door Wagner in opera is omgezet). Het Requiem
van Cornelius is een indringend werk, vol expressieve chromatiek en dramatische wendingen. Elke keer dat de
woorden ‘Seele, vergiis sie nicht, Seele, vergiis nicht die Toten’ herhaald worden, krijgen ze een nieuwe lading
in de compacte harmonie en dynamiek.

Seele, vergiis sie nicht,
Seele, vergiis nicht die Toten!

Sieh’ sie umschweben dich,
schauernd verlassen,
und in den heiligen Gluten,
die den Armen die Liebe schürt,
atmen sie auf und erwärmen
und genießen zum letzten Mal
ihr verglimmendes Leben.

Und wenn du dich ihnen verschließest,
so erstarren sie bis hinein in das Tiefste.
Dann ergreift sie der Sturm der Nacht,
dem sie zusammengekrampft
in sich trotzten im Schoß der Liebe.
Und er jagt sie mit Ungestüm
durch die endlose Wüste hin,
wo nicht Leben mehr ist,
nur Kampf losgelassener Kräfte
Neuerneuertes Sein.

Tekst: Christian Friedrich Hebbel (1813-1863)

verafschuwt niet wie wordt vernederd,
hij wendt zijn blik niet van hem af,
maar hoort zijn hulpgeroep.
26 Van u komt mijn lofzang in de kring van het volk,
mijn geloften los ik in
bij wie u vrezen.

27 De vernederden zullen eten en worden verzadigd.
Zij die hem zoeken, brengen lof aan de HEER.
Voor altijd mogen jullie leven!

28 Overall, tot aan de einden der aarde,
zal men de HEER gedenken en zich tot hem wenden.
Voor u zullen zich buigen alle stammen en volken.
Want de Heer heeft het rijk,
en Hij heerst over de volken.

Ziel, vergeet ze niet,
ziel, vergeet niet de gestorvenen!

Kijk, ze zweven om je heen,
huiverend verlaten,
en in de heilige gloed,
die bij de armen de liefde aanwakkert,
ademen ze op en worden ze warm
en genieten voor de laatste keer
van hun langzaam uitdovend leven.

En als je je voor hen afsluit,
dan verstijven ze zich tot in hun binnenste.
Dan grijpt hen de storm van de nacht,
die ze ineengekrompen
in zich trotseerden in de schoot van de liefde.
En hij jaagt hen op met onstuimigheid
dwars door de eindeloze woestijn,
waar geen leven meer is,
slechts de strijd van vrijgelaten krachten,
een opnieuw vernieuwd bestaan.

Vertaling: William Byrd Vocaal Ensemble

Sechs Geistliche Lieder (1881)

Hugo Wolf (1860-1903)

Tekst: gedichten van Joseph von Eichendorff

De laat-romantische, Oostenrijkse componist Hugo Wolf was bevriend met Mahler en bewonderaar van Wagner. Hij heeft zo'n 250 liederen gecomponeerd, waarvoor hij de teksten zorgvuldig uitzocht. Elk gedicht vormt een bron voor de verfijnde muzikale tekstexpressie die de muziek van Wolf typeert. Nog meer dan Schubert staat Wolf bekend om zijn grote gevoeligheid voor het woord. Van elke tekst maakte Wolf een grondige studie en baseerde daarop zijn compositorische beslissingen. Harmonische nuances en vorm zijn onlosmakelijk met de tekst verbonden. Hij had een onrustige en bijwijlen manische geest. Ten prooi aan toenemende krankzinnigheid, veroorzaakt door syfilis, heeft hij vanaf 1898 tot zijn dood vijf jaar later niet meer gecomponeerd.

De Duitse dichter Joseph von Eichendorff die Hugo Wolf inspireerde om de Sechs geistliche Lieder te componeren was een Duitse dichter en schrijver uit de laatromantische school. Hij is tot de dag van vandaag populair in Duitsland. De kracht van zijn poëzie zit in de eenvoud. Zijn gedichten beschrijven de natuur op beeldende wijze, in een sfeer van deels melancholische heimwee naar zijn jeugd en deels een bovenzinnelijke zoektocht naar God.

I Aufblick

Vergeht mir der Himmel
vor Staube schier
Herr, im Getümmel
zeig' dein Panier!

Wie schwank' ich sündlich
läßt du von mir:
unüberwindlich
bin ich mit dir!

Herr, im Getümmel
zeig' dein Panier!
Unüberwindlich
bin ich mit dir!

II Einkehr

Weil jetzo alles stille ist
und alle Menschen schlafen,
mein Seel' das ew'ge Licht begrüßt,
Ruht wie ein Schiff im Hafene.

Der falsche Fleiß, die Eitelkeit,
Was keinen mag erluben,
Darin der Tag das Herz gestreut,
Liegt alles tief begraben.
Ein anderer König wundergleich,
mit königlichen Sinnen,
zieht herrlich ein im stillen Reich,
besteigt die ew'ge Zinnen.

III Resignation

Komm, Trost der Welt, du stille Nacht!
Wie steigst du von den Bergen sacht,
die Lüfte alle schlafen;
ein Schiffer nur noch, wandermüd,
singt übers Meer sein Abendlied
zu Gottes Lob im Hafene.

Het oog omhoog

Zie 'k haast de hemel
door 't stof niet meer,
hef in 't gewemel
uw vaandel, Heer!

Zonde u jaagt de zonde
mij heen en weer:
met u verbonden
krijgt geen mij neer!

Hef in 't gewemel
uw vaandel, Heer!
Met u verbonden
krijgt geen mij neer!

Intocht

Omdat alles nu zo stil is
en alle mensen slapen,
begroet mijn ziel het eeuwige licht,
en rust als een schip in de haven.

De valse vlijt, de ijdelheid,
waaraan niemand zich mag laven,
daarin verstroot de dag het hart,
ligt alles diep begraven.
Een andere wonderbare koning,
met koninklijke trekken,
trekt vorstelijk binnen in het stille rijk,
en bestijgt de eeuwige kantelen.

Berusting

Kom, troost van de wereld, jij stille nacht!
Hoe rijst je lichtvoetig uit de bergen op,
en de luchten slapen allemaal;
slechts een schipper zingt nog, moegezworven,
over de zee z'n avondlied,
ter ere van God in de haven.

Die Jahre wie die Wolken geh'n
und lassen mich hier einsam steh'n,
Die Welt hat mich vergessen.
Da trat'st du wunderbar zu mir,
als ich beim Waldesrauschen hier
gedankenvoll gesessen.

O Trost der Welt, du stille Nacht!
Der Tag hat mich so müd gemacht,
Das weite Meer schon dunkelt;
Lass' ausruh'n mich von Lust und Not,
Bis daß das ew'ge Morgenrot
den stillen Wald durchfunkelt.

IV Letzte Bitte

Wie ein Todeswunder Streiter,
Der den Weg verloren hat,
Schwank' ich nun und kann nicht weiter,
Von dem Leben sterbensmatt.

Nacht schon dekkt alle Müden,
Und so still ist's um mich her,
Herr, auch mir gib endlich Frieden,
Denn ich wünsch' und hoff' nichts mehr.

V Ergebung

Dein Wille, Herr, geschehe!
Verdunkelt schweigt das Land.
Im Zug der wetter sehe
ich schauernd deine Hand.

O, mit uns Sündern gehe
erbarmend in 's Gericht!
Ich beug' im tiefsten Wehe
zum Staub mein Angesicht!

VI Erhebung

So lass' herein nun brechen
die Brandung, wie sie will,
du darfst ein Wort nur sprechen,
so wird der Abgrund still.

Und bricht die letzte Brücke,
zu dir, der treulich steht,
hebt über Not und Glücke
mich einsam das Gebet.

De jaren vervliegen zoals de wolken
en laten me hier eenzaam staan,
de wereld heeft me vergeten.
Daar trad u op wonderbaarlijke wijze tot mij,
toen ik hier bij het ruisen van het woud
in gedachten verzonken zat.

Kom, troost van de wereld, jij stille nacht!
De dag heeft mij zo moe gemaakt,
de verre zee wordt reeds donker;
laat mij uitrusten van het vermaak en de nood,
totdat het eeuwige morgenrood
fonkelt door het stille woud.

Laatste Bede

Uw wil geschiede, Heer!
Verduisterd zwijgt het land.
In 't wisselen van 't weer
zie 'k huiverend uw hand.

Ach, schenk ons zondaars, eer
gij recht spreekt, mededogen!
In diep berouw kniel 'k neer,
mijn hoofd in 't stof gebogen!

Overgave

Uw wil geschiede, Heer!
Verduisterd zwijgt het land.
In 't wisselen van 't weer
zie 'k huiverend uw hand.

Ach, schenk ons zondaars, eer
gij recht spreekt, mededogen!
In diep berouw kniel 'k neer,
mijn hoofd in 't stof gebogen!

Opheffing

Laat nu de vloed de gronden
verzwelgen als hij wil:
één woord slechts uit uw mond en
de diepten worden stil.

Al breekt de laatste brug, dan
heft mij tot u, die redt,
boven geluk en nood van
de mens eenzaam 't gebed.

pauze

Laudatio Dominum (1966)

Joonas Kokkonen (1921 –1996)

Joonas Kokkonen is na Sibelius de bekendste Finse componist van de 20e eeuw. Van Sibelius in zijn werk overigens weinig terug te vinden. De twee hadden heel verschillende ideeën over wat muziek moest zijn. Kokkonen's bekendste werk is de opera 'The last temptations', maar hij heeft veel meer gecomponeerd waaronder orkestwerken en kamermuziek. Hij heeft geheel eigen stijl die goed te herkennen is. Zijn werk kent drie

stijlperiodes, gekenmerkt door het neo-klassieke idioom (1948-1957), de twaalftoonstechniek (1958 tot 1966) en de atonaliteit (na 1967). Het koorstuk Laudatio Dominum is een van zijn eerste werken waarin hij de regels van de twaalftoonstechniek losliet en ging experimenteren met de vrije, atonale stijl.

Laudate Dominum

laudate Dominum de caelis
laudate eum in excelsis
laudate eum omnes angeli eius
laudate eum omnes virtutes eius
laudate eum sol et luna
laudate eum omnes stellae et lumen
laudate eum caeli caelorum
et aqua quae super caelum est
laudent nomen Domini

Looft den HEERE uit de hemelen;
looft Hem in de hoogste plaatsen!
Looft Hem, al Zijn engelen!
Looft Hem, al Zijn heirscharen!
Looft Hem, zon en maan!
Looft Hem, alle gij lichtende sterren!
Looft Hem, gij hemelen der hemelen!
en gij wateren, die boven de hemelen zijt!
Dat zij den Naam des HEEREN loven

Tekst: Psalm 148

Vertaling: Statenvertaling

Vier Psalmen (1906)

Edvard Grieg (1843 - 1907)

Edvard Grieg is een echte exponent van de Noorse nationale romantiek met een bloeiende eigen Noorse muziekstijl, waarin elementen van de volksmuziek werden verwerkt zonder dat die klakkeloos werden overgenomen. De Noorse nationale romantiek was in Griegs tijd intellectueel, politiek én kunstzinnig van groot belang in Noorwegen.

Ook Grieg haalde veel inspiratie uit de traditionele volksmuziek als verrijking van zijn geheel eigen stijl. Hij schreef niet veel geestelijke muziek; hij was van liberale en humanistische overtuiging. Des te opvallender zijn deze Psalmen, zijn laatste compositie, een zwanenzang aan het einde van zijn leven. Ze kenmerken zich door een rijke harmonie en een prachtig gebruik van dissonanten. Opmerkelijk is de bitonaliteit (het gelijktijdig gebruik van twee toonsoorten) in Guds Søn har gjort mig fri, waarin Grieg het mannenkoor in mineur en de bariton-solist in majeur laat zingen. De psalmteksten zijn in zeventiende-eeuws Noors.

Fire Salmer

1. Hvad est du dog skjøn

Hvad est du dog skjøn, ja skjøn
du allerlignigste Guds Søn!
O du min Sulamit, ja mit
Alt hvad jeg har er også dit.
Min Ven, du est min, ja min
så lad mig altid være din.
Ja evig vist, ja vist
du min skal blive her og hist
Men tænk, jeg er her, ja her,
iblandt såmange dragne Sværd.
O så kom, Due, kom Due, ja kom,
i Klippens Rif er Ro og Rum.
Hvad est du dog skjøn, ja skjøn
du allerlignigste Guds Søn!
Hvad est du dog skjøn.
O du min Sulamit, ja mit
Alt hvad jeg har er dit.

*Wat ben je toch mooi, zo schoon
jij allerlieflijkste Gods zoon!
O jij mijn Sulamith, ja mijn'
Al wat ik heb, behoort ook jou.
Mijn Lief, je bent van mij,
laat mij altijd bij je zijn.
Ja zeker, eeuwig
zal je de mijne blijven hier en daar,
Maar bedenk, ik ben hier,
te midden van zo menig getrokken zwaard.
O kom dan duifje, kom, ja kom,
in de spleet van de rots is rust en ruimte.
Wat ben je toch mooi, zo schoon
jij allerlieflijkste Gods zoon!
wat ben je toch mooi.
O jij mijn Sulamith, ja mijn'
Al wat ik heb is van jou.*

Tekst: H.A. Brorson (1694 -1764)

2. Guds Søn har gjort mig fri

Guds Søn har gjort mig fri
fra Satans Tyranni
fra Synde Stand,
fra Lovens Band,
fra Dödens Skræk og Helved Brand.
Min Goel lagde sig
imellem Gud og mig
sig undergav min Syndestraf,
til Marter, Död og Grav.
Det var den Kjærlighed til mig,
som er så ubegribelig,
så god imod en Ond fra Top til Rod;
der ingen Ting var til Behag,
undtagen den forbudne Smag,
med Mund og Hånd,
ja Sjæl og Ånd
i Fjendens Lænke Bånd.

Nu er jeg Gud i Vold,
trods Slangen tusindfold!
Lad ham kun stå og se mig gå
med Friheds Purpurklædning på.
Hvad gjör det godt i Bryst
at følge Jesu Röst,
på Sandheds Sti
alt Ondt forbi,
til Himlens Sorgenfri!
Lad Verden sig ei bilde ind
endnu engang at få mig blind;
nej, nej, den Vej til Pölen gar jeg ej.
Nej, jeg er kjøbt for dyre til
at prøve Syndens Lykkespil,
jeg blæser ad den Lokkemad
og ser til Himlen glad.

Nu er jeg Gud i Vold.
Mit Hjerte i mig ler
når jeg min Grav beser,
si Blomsterdal, ej Fyrstesal
så tryk en Seng mig vise skal.
Min Död er Færgemand
til Livets faste Land,
Gud Zebaot, hans eget Slot,
Ja! det er evig godt.
Er Vinden her skjönt tidt imod,
at spæge lidt det kade Blod,
al Kur er sur for menneskelig Natur;
den gjör dog let som Rå og Hind
det derudi for søgte Sind,
ja Korsets Hegn
er just det Tegn
til Friheds rette Egn.
Guds Søn har gjort mig fri, ja fri,
Guds Søn har gjort mig fri!

Tekst: H.A. Brorson (1694 -1764)

Gods zoon heeft mij bevrijd
van satans tirannie
van de zondestaat,
van de band der wet,
de doodverschrikking en het hellevuur.
Mijn verlosser werd middelaar
tussen God en mij,
nam aan mijn zondestraf,
tot op het kruis, in de dood en het graf.
Zó was zijn liefde jegens mij
zó onbegrijpelijk,
zó goed voor de zondaar door en door;
die oog had louter
voor de verboden vrucht,
die met mond en hand,
ja zelfs met ziel
aan 's vijands leiband liep.

Nu ben ik onder Gods hoede,
trotseer slangen duizendvoud!
Laat hem mij maar zien gaan
met het purperen kleed van de vrijheid.
Wat voelt dat goed in het gemoed
om Jezus' stem te volgen,
het pad der waarheid op,
alle zonde voorbij,
tot in de hemel van zorgen vrij!
Laat de wereld zich niet verbeelden
mij nóg eens te verblinden;
nee, de weg naar de poel zal ik niet vinden.
Nee, te duur gekocht ben ik
om het kansspel der zonde nog te wagen,
aan haar verlokkingen heb ik lak
en blij zie ik naar de hemel uit.

Thans ben ik onder Gods hoede.
In mijn hart lach ik
wanneer ik mijn graf voor ogen haal,
geen bloemendal, geen koningszaal,
een sponde zo zeker mij wezen zal.
Mijn dood zal veerman zijn
naar 's levens vasteland.
God Zebaot, diens eigen slot,
Ja!, dat is eeuwig goed.
Is de wind hier dikwijls tegen,
dat toomt het wilde bloed wat in,
alle kuur is zuur voor de mens'lijke natuur;
die toch licht maakt als ree en hind'
het daarin beproefd gezindt,
ja de heining van het kruis
is juist het teken
van des vrijheids waar gebied.
Gods zoon heeft mij vrij gemaakt, ja vrij,
Gods zoon heeft mij vrij gemaakt!

3. Jesus Kristus er opfaren

Jesus Kristus er opfaren
over alle Engleskare.
Himlen indgangen
og tog så Fængslet fangen.
Kyrie eleison!

Jesus Kristus er opfaren.
Herre Jesus vi takke dig
for dine Velgjerninger slig.
Som du beteede
os til stor Trøst og Glæde.
Kyrie eleison!
Jesus Kristus er opfaren.
Nu vi prise din Himmegang
med idel Englefryd og Sang.
Din Lov vi sjunge
med Hjerte, Mund og Tunge.
Kyrie eleison!

Tekst: Hans Thomissøn (1532-1573)

4. I Himmelen

I Himmelen, hvor Gud,
vor Herre bor,
hvor saligt did at komme hen,
hvor er den Glæde stor.
For evig skal vi der se Gud
i Lyset, som han er,
se Herren Zebaot.
Og Legemet som lagdes bort i Muld,
det vorder alt som skinnende,
ja som det skjære Guld.
Og ved af ingen Vunde mer
mens Åsyn det
til Åsyn ser,
Gud Herren Zebaot.
Og Sjælen får sin Prydelse,
den Krone, som er sagt,
Retfærdighedens Brudekrans,
og så den hvide Dragt.
O Gud, hvad Lyst at være dig nær,
at se i Lyset som du er,
dig, Herren Zebaot.

Tekst: Laurentius Laurinus (1573-1655)

Jaakobin isot pojat (1984)

Pekka Kostianen (1944-)

Pekka Kostianen is de enige nog levende componist die we vandaag zingen. Hij komt uit Finland. Kostianen is zelf koordirigent. Hij benut volop het expressieve potentieel van de stemmen. Hij beperkt zich echter niet tot koormuziek en heeft ook kamermuziek, orkestwerken en twee opera's geschreven. Zijn composities hebben vaak een humoristische ondertoon. Zo ook in Jakobs grote jongens, waar de lijst namen van de zonen van Jacob wordt verklankt door spreekzang, fluisterzang, glissando's, heel hoge en lage geluiden zonder duidelijke toon, en ruimtelijke effecten.

Jezus Christus is opgevaren
boven alle englenscharen.
De heem'len ingegaan
heeft hij de boeien geslaakt.
Kyrie eleison!

Jezus Christus is opgevaren
Heer Jezus wij danken u
voor de weldaden
die u ons betoonde
tot grote troost en vreugde.
Kyrie eleison!
Jezus Christus is opgevaren.
Nu prijzen wij uw hemelvaart
In zuiv're engelenvree en zang.
Wij zingen u lof
met hart, met mond en tong.
Kyrie eleison!

In de hemel, waar God,
onze Heer woont,
wat een zaligheid daar thuis te komen,
wat een grote vreugde.
Voor eeuwig zullen we God
daar zien, in het licht, zoals hij is,
de Here Zebaot.
En het lichaam dat in de aarde
was gelegd, wordt stralend,
ja, als het puurste goud.
En van geen wonde weet het meer
wanneer wij daar van aangezicht
tot aangezicht zien,
God, Here Zebaot
En de ziel ontvangt zijn sieraad,
de kroon, zoals voorzegd,
de bruidstooi der rechtvaardigheid,
en ook het wit gewaad.
O god, wat een zaligheid bij U te zijn,
U te zien in heerlijkheid, zoals gij zijt,
Gij, Here Zebaot.

Vertalingen Fire Salmer: Sine Nomine Alkmaar

Jaakobin isot pojat

Ruuben, Simeon, Leevi, Juuda, Daan,
Naftal, Gaad, Asser, Isaskar, Sebulon,
Joosef ja Benjamin.
Jaakobin poikia kaikkii.

De grote jongens van Jacob

Ruben, Simeon, Levi, Juda, Dan,
Naftali, Gad, Aser, Issachar, Zebulon,
Jozef en Benjamin.
Allemaal zonen van Jacob.

Sanne Nieuwenhuijsen

Sanne Nieuwenhuijsen (1979) begon haar muzikale opleiding op de Kathedrale Koor-school Utrecht. Aan het Koninklijk Conservato-

rium in Den Haag studeerde ze hoofdvak Koor-directie bij Jos van Veldhoven en Jos Vermunt. Daarnaast volgde ze ook het hoofdvak Solozang bij Sasja Hunnago en Gerda van Zelm. Na haar studie volgde Sanne masterclasses koordirectie bij onder meer Tonu Kaljuste, het Nederlands Kamerkoor, Veljo Tormis en Kaspar Putnins. Afgelopen zomer volgde ze een masterclass bij Frieder Bernius en het Stuttgarter Kammerchor.

Sinds 1998 heeft Nieuwenhuijsen als (assistent-)dirigent voor een reeks van gezelschappen gestaan, waaronder het Kathedrale Koor Utrecht, Kamerkoor Venus, het Erasmus Kamerkoor en het Toonkunstkoor Amsterdam. Ook leidde zij diverse projectkoren in Nederland en coacht zij regelmatig (semi-)professionele ensembles. Deelnames aan (internationale) koorfestivals leverden meerdere malen eerste prijzen op met deze ensembles.

Naast de vaste dirigent van Kamerkoor Vocoza is Sanne als *Magistra Cantus* verbonden aan het Muziekinstituut van de Kathedraal Sint Bavo te Haarlem en als dirigent/muziekdocent aan de daaraan verbonden Koorschool Haarlem.

Lars Terray

In Haarlem zingt Lars Terray de baritonsolo bij de vier psalmen van Grieg. Lars Terray haalde zijn diploma solozang in zijn geboorteplaats Oslo. Hij vervolgde zijn studie aan de Amsterdamse operaklas (Sweelinck Conservatorium) bij Kevin Smith. Sinds zijn afstuderen in 1993 is hij als eerste bas verbonden aan het

Groot Omroepkoor. Hij is een veelgevraagd oratoriumsolist een was meermalen solistisch te horen in de zaterdagmatinee in Amsterdam.

Jacco Calis

In Haarlem zingt Jacco Calis de baritonsolo. Jacco Calis, in het dagelijkse leven werkzaam als docent klassieke talen, is al sinds zijn middelbareschooltijd een enthousiast amateurzanger. Hij zong in verschillende koren, onder andere in het Duodektet Amsterdam. In de Oude Kerk te Amsterdam is hij regelmatig te beluisteren in de liturgie als assistent-cantor.

Zanglessen ontving hij van Jelle Draijer. Tegenwoordig volgt hij lessen bij Gilad Nezer, chazan van de Liberaal-Joodse Gemeente.

Kamerkoor Vocoza

Kamerkoor Vocoza bestaat uit 27 geschoolde amateurzangers, die samen een behoorlijk professioneel niveau weten te bereiken. Het koor staat sinds 2008 onder leiding van Sanne Nieuwenhuijsen, en heeft een vaste plaats in het concertleven in de regio Amsterdam/Haarlem verworven. Vocoza brengt gemiddeld twee eigen concertreeksen per jaar, en draagt inmiddels geregeld bij aan externe producties.

Vocoza (de naam is een afkorting van Vondelpark Concertgebouwuurt Zangers) werd opgericht in 1980 door Paul Hamelers. In 1981 nam diens zoon Frank de leiding over. In 1990 werd Ira Spaulding dirigent. Moderne Amerikaanse koormuziek vormde lange tijd een speerpunt in de programmering. Zo verzorgde Vocoza in juni 2001 de Nederlandse première van zes hedendaagse madrigalen van Morten Lauridsen.

Onder leiding van Sanne Nieuwenhuijsen is het koor nieuwe artistieke wegen ingeslagen. Het hoofdaccent ligt op 20e en 21e eeuwse koormuziek uit Europa en de VS. Daarbij wordt de lat steeds hoger gelegd. Zo zong het koor o.m. de Mis in g van Francis Poulenc, de Reincarnations van Samuel Barber, het Motet voor de kardinaal van Daan Manneke, Harmony of the Spheres van Joep Franssens, en Songs of Love and Eternity, en Le vrai visage de la paix van Rudolph Escher.

Met de bevlogen Nieuwenhuijsen zoekt Vocoza ook naar nieuwe kruisbestuivingen tussen koormuziek, theater en kunst. Een theaterprogramma met muziek op teksten van Goethe en Shakespeare en dialogen van Hans van Hechten en Vastert van Aardenne werd zeer goed ontvangen.

Met het Hollands Requiem (het Deutsches Requiem van Brahms in de hertaling van Jan Rot) liet Vocoza in 2012 horen dat het als klein ensemble ook de grotere oratoriumwerken heel goed aankan.

Vocoza is ook te zien en te horen in de film Nummer veertien, home van de beeldend kunstenaar Guido van der Werve. Die film won in 2013 een Gouden Kalf.

In het voorjaar van 2015 stond Kamerkoor Vocoza in het voorprogramma van het Nederlands Kamerkoor.

Voor uw agenda: op 12 en 13 maart voert het koor De Johannespassie van Bach uit.

Een uitgebreid historisch overzicht vindt u op: www.vocoza.nl/historie.

Volg ons op Facebook: facebook.com/vocoza

Sopranen: Henny Brouwer, Corinna Dästner, Saskia Eelman, Henriëtte van Hoek, Emma van Opstal, Diète Sybesma, Lianne Verhaar en Loes Voskamp

Alten: Loes Aartsen, Sigrid Bröcheler, Olga Hasenack, Lilly van Leeuwen, Hilke Molenaar, Joke Scholten en Renée Weder

Tenoren: Andrew Fleming, Marten Jan Geertsema, Thomas Kloppenburg, Adrien Kuijten en Maarten Streekstra

Bassen: Bram Bos, Alexander Orthel, Rob Kloppenburg, Berend de Vries, Hein Walter en Nico Witteman.

RecordingMedia

Hoofdsponsor van Kamerkoor Vocoza

Wilt u uw concert of originele composities vastleggen op cd? Misschien een demo voor uw website, promotie of wedstrijd?

Wilt u hulp om de originele geluiden voor film, geluidsontwerp, samples voor experimentele muziek, of misschien het vastleggen van uw eigen geluidslandschap en samples?

Ga naar RecordingMedia. Met meer dan dertig jaargeluidstechnische ervaring kunnen zij u helpen om uw ideeën te realiseren met uitstekende sonische resultaten.

Hun doel is altijd om een uitzonderlijke kwaliteit van het hoogste niveau te bereiken en uw uitvoering zo natuurgetrouw weer te geven op de door u gewenste geluidsdrager.

Zij maken graag een vrijblijvende prijsopgave voor de opname van uw komende concertuitvoering.
tk@recordingmedia.nl

JOHANNES PASSION - BACH

Op 12 en 13 maart 2016 voert Kamerkoor Vocoza de Johannes Passion uit.

Schrijf u in voor onze mailinglijst (via www.vocoza.nl of op papier achterin de zaal) en hoor als eerste wanneer er kan worden gereserveerd.